

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bilindiği üzere 1/1/1985 tarihinde ülkemizde uygulamaya giren Katma Değer Vergisi (KDV), mal ve hizmet tüketimini vergilemektedir. Uygulamaya girdiği yıldan itibaren ülkemiz vergi hasılatı içindeki payı artan KDV, ithalde alınan KDV ile birlikte Türk Vergi Sisteminin hasılatı en yüksek vergisi olmuştur. Yürürlüğe girdiği tarihte tek orana sahip olan KDV sisteminde, 1986 Temmuz ayından itibaren çok oranlı uygulamaya geçilmiştir.

Ampirik çalışmalar bir ülkenin gelişmişlik düzeyiyle KDV performansı arasında karşılıklı bağlantı bulunduğunu göstermiştir. Okuryazarlık oranı ve kişi başı gelirin daha yüksek olduğu ekonomilerde KDV gelirinin de yüksek olduğu görülmektedir.

Bugün Avrupa'da en yüksek KDV oranları;

1. Macaristan (27%)
2. Danimarka, Hırvatistan, Norveç, İsveç (25%)
3. Finlandiya, İzlanda, Yunanistan (24%)
4. İrlanda, Polonya, Portekiz (23%)

şeklinde sıralanmaktadır.

İyi uygulanmadığında ise oran ne kadar yüksek de olsa bu bağlantıyı görmek mümkün olmamaktadır. Örneğin, KDV oranının Bhutan'da %50, Cibuti'de %33 ve Myanmar'da %30 olması bu durumu açıklamaktadır.

KDV; çıktı fiyatından hesaplanan vergiden, girdiler nedeniyle yüklenilen verginin indirilmesi yoluyla işletmede yaratılan katma değer üzerinden alınan bir vergi olmakla birlikte yansıma özelliği nedeniyle gerçekte tüketiciler tarafından ödenmektedir. Mal tesliminde veya hizmet ifasında bulunan kanuni mükellefi yerine mal veya hizmeti tüketenlerin üzerinde kalması nedeniyle de KDV dolaylı bir vergidir.

Dünyada 166 ekonomide uygulanan ve Avrupa Birliğinin ortak bir gider vergisi olan KDV, ülkemizde 1985 yılında yürürlüğe girmiş olmasına rağmen mükelleflerin girdileri nedeniyle yüklendiği KDV'nin satışları nedeniyle hesapladıkları KDV'yi aşması halinde aşan kısmın, teslim ve hizmetleri indirimli orana tabi olanlar dışında iadesine imkân verilmemekte, sonraki dönemlerde indirim konusu yapılmak üzere devredilmektedir.

Satış ve kullanım amacı, arsa değeri, tüketim biçimi gibi çeşitli ölçülere göre oran farklılaştırılması nedeniyle mali tarafsızlık ilkesinin önemli ölçüde bozulduğu Türk KDV sisteminde gerek düşük satışlar nedeniyle tahsil ettiği KDV yetersiz kalan, gerek başlangıçta çok büyük yatırımlar nedeniyle yüksek KDV yüküyle karşılaşan işletmelerin devreden KDV yükü, bu işletmelerin mikro ekonomik maliyetlerini artırmasının yanı sıra makro ekonomik olarak da işsizlik, faiz ve enflasyonu artırmaktadır.

Türkiye'de 2013 yılı itibarıyla yüzde 23'ler seviyesinde olan toplam KDV hasılatı içindeki KDV iadelerinin payı aşağıdaki tabloda da görüleceği üzere, 2017 yılı sonunda %32,8'e ulaşırken 2019 sonu itibarıyla %49,6 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo: Türkiye'de KDV Hasılatı ve KDV İadesi (Milyon TL)

KDV İade/Hasılatı/Yıl	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
a) Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi İadesi	23.149.562	28.003.374	32.764.358	37.979.413	50.989.915	72.005.512	89.402.791
b) İthalde Alınan Katma Değer Vergisi İadesi	6.164	2.623	9.516	6.488	10.261	40.059	21.125
Toplam KDV İadesi	23.155.726	28.005.997	32.773.874	37.985.901	51.000.176	72.045.571	89.423.916
a) Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	37.995.279	38.121.444	46.424.495	53.988.875	55.583.786	56.354.426	55.448.862
b) İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	62.727.358	64.411.113	74.645.805	76.835.576	100.095.716	122.261.598	124.867.389
Toplam Katma Değer Vergisi	100.722.637	102.532.557	121.070.300	130.822.451	155.679.502	178.616.022	180.316.251
KDV İadesi/KDV Hasılatı	23,0%	27,3%	27,1%	29,0%	32,8%	40,3%	49,6%

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü/ Genel Yönetim Mali İstatistikleri
<https://muhasebat.hmb.gov.tr/merkezi-yonetim-butce-istatistikleri> (Erişim Tarihi: 14.07.2020)

AB'de yüklenilen verginin tahsil edilen KDV'yi aşması halinde aşan tutarın iade edilmesine yönelik olarak bağlayıcı bir direktif bulunmamakla birlikte KDV indirim ve iadelerine ilişkin düzenlemelerin bulunduğu **2006/112/EC sayılı Konsey Direktifinin 183'üncü maddesinde;**

"Belli bir vergilendirme döneminde, yüklendiği KDV miktarı tahsil ettiği KDV'yi aşanlar, ilgili üye ülkenin belirleyeceği şartlar çerçevesinde aşan miktarın iadesini isteyebilir veya sonraki döneme devredebilir.

Bununla birlikte, üye ülkeler önemsiz sayılacak tutarın iadesini veya devrini reddedebilir."

hükmü bulunmaktadır.

Bu çerçevede Çek Cumhuriyeti, Güney Kıbrıs, Hırvatistan, Macaristan, Polonya, Bulgaristan, Estonya, Letonya, Litvanya, Romanya, Slovenya ve Slovakya gibi AB'ye yakın zamanda üye olan ülkeler ile İngiltere, İspanya, Portekiz, İsveç, İrlanda, Lüksemburg, Malta, Yunanistan, Danimarka ve Avusturya'da devreden KDV'nin iadesine imkân sağlanırken¹ kurucu ülkelerden Almanya ve Fransa dışında Belçika'da devreden KDV'nin iadesinin yanı sıra devreden KDV doğmaması için ayrıca "KDV gruplaması" olarak adlandırılan farklı çözüm yolları öngörülmüştür. 2006/112/EC sayılı Konsey Direktifinin 11'inci maddesinde öngörülen bu uygulamayı İtalya da 2018 yılında iç hukukunda düzenleyip 1 Ocak 2019'da yürürlüğe koymuştur.²

AB üyesi olmayan ülkelerde de devreden KDV'nin iadesine imkân veren düzenlemeler olduğu bilinmektedir. Örneğin KDV iadesinin toplam KDV hasılatına oranı % 50'yi aşan Kanada ile Avustralya, Norveç, Japonya, Güney Afrika, Brezilya,

¹ KPMG INTERNATIONAL, KPMG Global Indirect Tax Services, "VAT/GST Refunds Survey 2014", <http://www.kpmg.com/Global/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/Documents/vat-gst-refunds-survey-2014-v2.pdf> (28/10/2014)

² <https://www.internationallawoffice.com/Newsletters/Corporate-Tax/Italy/Studio-Legale-Tributario-Bisozzi-Nobili/VAT-grouping-provisions-an-overview>

hunda değişiklik
finansman yükü
ükümlülüklerinin

CHP
1923

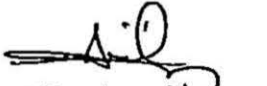
kolaylaştırılması, işlem maliyetlerinin azaltılması, uygulama kolaylığının sağlanması, kayıtlı ekonomiye geçişin özendirilmesi amaçlanmakta ve böylece ülkemizin ekonomik kalkınmasına katkı sağlanması hedeflenmektedir."

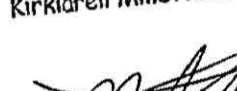
Bu ifadelerden sonra,

"Tasarıyla; mükelleflerin alışları nedeniyle ödediği katma değer vergisinin, hesaplanan katma değer vergisi ile telafi edilememesi nedeniyle oluşan ve sonraki döneme sürekli devreden katma değer vergisinin, belli bir süreden fazla devretmesi durumunda, mükellefe iade edilmesinin öngörüldüğü" belirtilmiştir.

TBMM'nin 26'ncı döneminde hükümet tarafından gönderilen söz konusu 1/926 esas numaralı "Katma Değer Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nın 8'inci maddesinde yer alan bu olumlu düzenleme Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edilmesine rağmen tasarının Genel Kurul görüşmelerinde 28 Mart 2018 tarihinde metinden çıkarılarak devreden KDV'nin iadesi maddesinin kanunlaşmasına imkan verilmemiştir.

Zor durumda olan ve pandemi sürecinde çok daha sıkışık bir konuma gelen reel sektörün finansman açısından en büyük sorunlarından biri olan devreden KDV'nin iade edilmemesinden kaynaklanan finansman sorunları ile diğer sorunların araştırılması, alınması gereken önlemler ile devreden KDV'nin iadesine yönelik düzenlemenin yapılması halinde ekonomide yaratacağı olumlu etkinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

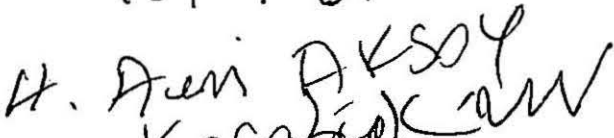

Aydın ÖZER
Antalya Mv.

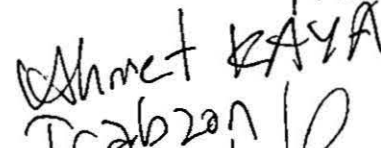

Ali GÜNDOĞDU
Kırklareli Milletvekili

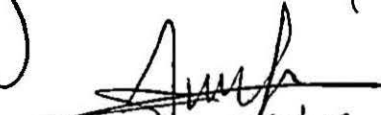

M. Akif HAMZAÇEBİ
İstanbul Milletvekili

Seren Tazir
İst Mv.

Veli Ağbaba
Malatya Mv.

H. Adem AKSOY
Kars Mv.

Ahmet KAYA
Trabzon Mv.

Tahsin Tarkan
Kocaeli Mv.

1946

[illegible]

Yukarıda belirtilen, daha önce verdiğimiz Kanun Tekliflerinde ifade ettiğimiz devreden KDV'nin iadesi konusuna 7104 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 178 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 27.2.2018 tarihinde TBMM'ye sunulan Tasarısının Genel Gerekçesinde katıldığı görülmektedir.

TBMM'nin 26'ncı döneminde hükümet tarafından gönderilen söz konusu 1/926 esas numaralı "Katma Değer Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nın 8'inci maddesinde yer alan bu olumlu düzenleme Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edilmesine rağmen tasarının Genel Kurul görüşmelerinde 28 Mart 2018 tarihinde metinden çıkarılarak devreden KDV'nin iadesi maddesinin kanunlaşmasına imkân verilmemiştir.

Zor durumda olan ve pandemi sürecinde çok daha sıkışık bir konuma gelen reel sektörün finansman açısından en büyük sorunlarından biri olan devreden KDV'nin iade edilmemesinden kaynaklanan finansman sorunları ile diğer sorunların araştırılması, alınması gereken önlemler ile devreden KDV'nin iadesine yönelik düzenlemenin yapılması halinde ekonomide yaratacağı olumlu etkinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

